

INVESTIČNÍ PROJEKTY

Posouzení vlivů na životní prostředí může trvat roky

Roman Stuchlík

Podnikatel, který se rozhodne prosadit nový investiční projekt, nemá zpravidla na různých ustláno. Předtím než příslušný úřad vydá stavební nebo územní rozhodnutí, musí velká část investičních záměrů ze zákona projít procesem posuzování vlivů na životní prostředí. Povolovací řízení se přitom v některých případech může táhnout i několik let.

«Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí platí od roku 1992 a příkazuje každému investitorovi, který připravuje investiční projekt, jenž by se nějakým způsobem mohl dotknout životního prostředí, projít procesem posouzení vlivů na životní prostředí,» říká Petr Mynář, vedoucí projektů ve firmě Investprojekt.

Pro proceduru se vžil zkratka EIA, z anglického Environmental Impact Assessment. Proces se týká celého spektra investic – průmyslových podniků, zemědělských provozů, dopravních cest, těžby surovin a jiných.

Od roku 2001 se uplatňuje v rámci zákona o posuzování vlivů na životní prostředí proces takzvaného zjišťovacího řízení, což je předběžná indikace toho, zda by záměr mohl mít významnější vlivy na životní prostředí. Pokud ano, pak se následně posouzení dělá o něco hlouběji. Pokud ne, tak proces EIA končí.

Posouzení je vedeno krajským úřadem, u větších investic Ministerstvem životního prostředí. «Proces EIA existuje a probíhá v celé Evropské unii téměř shodně, legislativa i požadavky na investora

jsou v EU podobné,» sdělil Miroslav Dostál, jednatel firmy Investprojekt.

Stanovisko z procesu EIA potřebuje firma k tomu, aby mohla žádat o správní rozhodnutí při přípravě investice. Týká se to prvního správního rozhodnutí – buď územního rozhodnutí, nebo stavebního povolení.

Zároveň je potřeba stanovisko z procesu EIA při plánovaných změnách stávajícího provozu, například dochází-li ke změně výrobní kapacity o více než 25 procent nebo podstatně změně technologie výroby.

Dokumentace a posudek

Až do úrovně zjišťovacího řízení může procházet procesem EIA firma sama. Společnost zpracuje oznámení záměru a příslušný úřad, tedy ministerstvo nebo krajský úřad, toto oznámení zveřejní a posbírání připomínek státní správy, místní samosprávy a veřejnosti.

Úřad pak rozhodne, jestli se proces EIA bude provádět v plném rozsahu nebo ne. Do tohoto okamžiku si investor může připravit investičního projektu řídit sám.

Pokud ale dostane od úřadu rozhodnutí, že proces EIA se dále povede v plném rozsahu, už si musí zajistit oprávněnou osobu (tedy osobu autorizovanou ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí), která mu zpracuje příslušnou dokumentaci.

Tato dokumentace se opět zveřejní, což zařídí příslušný úřad – ministerstvo nebo kraj. Opět se posbírání připomínek k dokumentaci a žádá se zpracování oponentního posudku.

Co znamená zkratka EIA

- Každý investor, který připravuje investiční projekt, jenž by se nějakým způsobem mohl dotknout životního prostředí, musí projít procesem posouzení vlivů záměru na životní prostředí.
- Pro proces se vžil zkratka EIA (z anglického Environmental Impact Assessment).
- EIA se týká celého spektra investic – průmyslových podniků, zemědělských provozů, dopravních cest, těžby surovin. Stanovisko potřebuje firma k tomu, aby mohla žádat o správní rozhodnutí při přípravě investice, například o stavební povolení.

JAK PROCES PROBÍHÁ

- V rámci zjišťovacího řízení se předběžně určuje, zda by záměr mohl mít významnější vlivy na životní prostředí. Firma zpracuje oznámení záměru, příslušná instituce (krajský úřad či Ministerstvo životního prostředí) toto oznámení zveřejní a posbírání připomínek.
- Pokud úřad rozhodne, že se proces EIA dále povede v plném rozsahu, musí zpracovat dokumentaci autorizovaná osoba. Dokumentace se opět zveřejní, sbírají se připomínky a žádá se zpracování oponentního posudku.

Jeho povinností je ověřit správnost dokumentace, zohlednit obdržené vyjádření k dokumentaci a provést návrh stanoviska příslušného úřadu.

Otázka relevance

«Velkým problémem je, že proces je velice zdoluhavý. Pokud vše probíhá relativně plynule, je nutné projít všemi fázemi, což trvá asi půl roku. Ve složitých případech to ale může být i déle, s čímž investoři musí počítat. Někdy se totiž nedodržují správní termíny, do procesu také často vstupují různé nevládní organizace nebo jiní hráči,» říká Mynář.

Zpracovatele dokumentace nebo posudku v procesu EIA někdy dráždí, že úřady nehledají relevanci připomínek a oni musí řešit i věci

zacházející daleko mimo problematiku životního prostředí.

Postoj ministerstva

Dlouhodobost procesu EIA přiznává i Ministerstvo životního prostředí. Na rozdíl od investorů ji ale považuje za přirozený jev spojený s rozhodováním o zásazích do životního prostředí.

«Proces EIA by měl zjistit, popsat a komplexně vyhodnotit předpokládané vlivy vybraných připravovaných záměrů na životní prostředí a veřejné zdraví ve všech souvislostech. Pak také navrhnout opatření ke zmírnění nepříznivých dopadů projektu,» vysvětluje Karolína Šulová, tisková mluvčí Ministerstva životního prostředí.

Podle ní je EIA přínosem i pro investory, protože může včas upo-

zornit na možné environmentální problémy spojené s uvažovaným záměrem.

Jejich řešení v předinvestiční fázi je zpravidla levnější než dodatečná opatření přijímaná během vlastního provozu.

V procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí se stělová řada různých zájmů. Na jedné straně jsou ti, kteří hodlají záměr uskutečnit, a na druhé straně osoby, které mohou být záměrem dotčeny. Důležitou roli pak hraje komunikace. «Oznamovatel záměru by ji neměl podceňovat. Specifikem procesu je totiž účast veřejnosti, která na komunikaci klade zvýšené nároky,» připomíná Šulová. Klíčovou roli má oznamovatel záměru. Vhodným přístupem totiž může již na počátku průběhu procesu zásadně ovlivnit. Například kvalitou vstupních údajů zpracováváných i na základě komunikace s dotčenými správními úřady, územními samosprávnými celky a veřejností.

«Některé účastníci časovou náročnost procesu posuzování vlivů záměru na životní prostředí vnímají jako neúměrně dlouhou, zpravidla oznamovatel záměru. Na druhé straně jsou zde subjekty, které naopak považují lhůty za nedostatečné, příkladem jsou příslušné úřady,» přiznává Šulová.

Relevanci připomínek vznesených v průběhu procesu EIA ze strany jednotlivých účastníků ale podle Šulové úřady sledují. «Je pravda, že zpracovatel dokumentace a posudku se musí zabývat všemi připomínkami, ale zohlednit a vypořádat musí ty, které souvisejí přímo s posuzováním vlivů zá-

měru na životní prostředí a veřejné zdraví,» doplňuje Šulová.

Složitě podmínky

Kromě zdoluhavého procesu získávání povolení existují i jiná úskalí. Podnikatelé mají někdy problémy s plněním podmínek, které by měli respektovat při výstavbě. Běžně stavební úřad vezme závěr procesu EIA a převezme do podmínek v územním nebo stavebním řízení. Tím dostanou právní platnost a investor je musí respektovat.

Někdy jsou ale takové podmínky pro podnikatele hodně složité a obtížně proveditelné. «Například se stane, že malému podnikateli je předepsáno postavit novou silnici, což je v podstatě likvidační podmínka, takže od záměru ustoupí,» popisuje Mynář.

Překážkou také může být posouzení dalších alternativ řešení, které si může příslušný úřad vyžádat. Pro některé investory to ale může být vážný problém. Například pokud si již investor koupil pozemek a jiná varianta umístění investice nebo technologie je nyní neproveditelná nebo mimo reálný ekonomický rozpočet.

«Velké investiční projekty jsou často spojeny s požadavkem vybudovat územní systém ekologické stability. To je například pás dřevin, který se umístí do krajiny a funguje jako přirozené shromaždiště druhů. Dalšími finančně nákladnými podmínkami mohou být hlukové bariéry a limity emisí. To v případě, že blízko investičního záměru se nacházejí obytné domy,» doplňuje Dostál.

Autor je spolupracovníkem redakce